316054 - Oturacak yer ve yemek bakımından misafirler arasında ayrım yapmak

Soru

Bize bazı misafirler geliyor, onların arasında şan şöhret sahibi olanlar oluyor. Bizim bu kimselere fazla önem vererek onlara özel davranmamız ve diğerlerinden daha fazla yemek takdim etmemiz caiz olur mu?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Zengin bir kimseye yemek ve oturacağı mekan bakımından bir yer tahsis ederek ona kendisiyle aynı mecliste bulunan diğer misafirlerden ayrıcalıklı davranmak, böyle bir şey yapmak; ikram ve iyilikte bulunma anlamında olan ziyafet vermenin maksadına muhalif bir şekilde anlaşılır/yorumlanır. Bu ziyafet, diğer misafirler üzerinde, onları küçük düşüren ve onlarda hüzün bırakan bir vesileye dönüşmüş olur. İbn Arabî rahimehullah, yemek daveti esnasında bir mecliste fakirler ve zenginler arasında ayrım yapmak hakkında şöyle der: "Şüphesiz ki bu fakirlerin itibarını zedelemektir. Fakirler cihetinden yemek yediren kişi günaha girmiş olur. Fakirlere sıkıntı vererek onları doyurmak doğru olmaz." (*Ârızatü'l-Ahvezî*, 5/9)

Zenginlere özel olarak hazırlanan bu gibi yemekler, şüphesiz ki yemeklerin en kötüsü olarak anılmıştır. Ebu Hureyre radıyallahu anh'tan rivayet edildiğine göre o şöyle diyordu: "Yemeklerin en şerlisi zenginlerin çağrılıp fakirlerin çağrılmadığı velime yemeğidir..." (Buhari, 5177'de; Müslim, 1432'de rivayet etmiştir) Müslim'in rivayetinde Ebu Hureyre'den rivayetle Nebi (sav) şöyle buyurmuştur: ***"Yemeklerin en kötüsü zenginlerin çağrılıp fakirlerin çağrılmadığı velime yemeğidir…"***

Nevevî rahimehullah şöyle der: "Nebi (sav)'in ***"Yemeklerin en kötüsü velime yemeğidir"*** sözü

bu hadisin anlamı: Velime yemeğinde ve bunun gibi hususlarda Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'den sonra birtakım insanların yapacağı şeylere; zenginlere özel alaka göstermek, daveti onlara özel yapmak, yemeğin güzeliyle onları (diğerlerine) üstün tutmak, onların oturacakları yerleri üstün tutarak onları (verilen şeyler/yapılanlar açısından) onları öncelikli yapmak şeklinde ve buna benzer şekilde velimelerin çoğunda gerçekleşen hususlara karşı, bir ikazdır." (*Şerhu Sahîh-i Müslim*, 9/237)

İbn Hubeyre rahimehullah şöyle der: "Bu hadiste şu (anlam) vardır: Yemekler, her ne kadar isimleri ve şekilleri bakımından aynı olsa da, davet edenlerin amaçları ve üzerine yükledikleri manalar bakımından farklılık arz eder. Her kim ihtiyaç sahibi olmayan zenginlere imtiyaz tanımayı amaçlayarak, onlardan daha fazla ihtiyaç sahibi olanları çağırmayarak, zenginlerin davete katılmaları için külfete girerek yemek hazırlarsa şüphesiz ki bu onun için tam bir hüsran olur. Çünkü yemek hazırlamaktaki asıl amaç; kendisinden daha fazla ihtiyacı olan kimselere karşı bir lütufta bulunarak yemek yedirerek ikramda bulunmaktır. Bu durumda, o davette bulunması gereken asıl maksat değişip aksi amaçlandığı için, asıl yapılmasındaki mana ihlal edilmiş olur." (*el-İfsâh*, 6/285)

Hasılı; yemek yediren kimsenin böyle davranmaktan kaçınması gerekir. Çünkü bu, şer'î maslahatı içermeyen/kapsamayan bir tutumdur. Aksine mefsedetler içeren bir davranıştır. Çünkü bu; misafirleri küçük düşürmek, onların kalplerini hüzne gark etmek olarak anlaşılan ve şeytanın taraflar arasında İslam kardeşliğini koparıp ifsad etmesine imkan tanıyan bir davranıştır. Buna benzer şeylere sebebiyet veren şekilde davranmak şeriatın yasaklamış olduğu bir durumdur. Aynı fısıldaşma meselesinde olduğu gibi. Abdullah bin Mesud'dan rivayet edildiğine göre o şöyle demiştir: "Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: ***"Üç kişi olduğunuz zaman diğer arkadaşlarının dışında fısıldaşmasın. Çünkü bu onu üzer."*** (Buhari, 6294'te; Müslim, 2184'te rivayet etmiştir)

Müslümanın kalbinde hüzün oluşturan her türlü davranış; şüphesiz ki şeriatın yasakladığı bir hususdur.

En doğrusunu Allah bilir.